

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS PROPAGAVIMO LYTIES, LYTINĖS ORIENTACIJOS IR NEGALIOS PAGRINDU VŠĮ „ŠVIETIMO TINKLAS“ SKELBTOJE MOKYMO PROGRAMOJE

2019-01-04 Nr. (18)SN-193)SP-2
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba (toliau vadinama Tarnyba) 2018 m. spalio 18 d. gavo pareiškėjo Lietuvos žmogaus teisių centro (toliau vadinama Pareiškėjas) skundą (skundas pateiktas Žmogaus teisių organizacijų koalicijos, kuri toliau vadinama ŽTOK, vardu) dėl galimos diskriminacijos lyties, socialinės padėties, lytinės orientacijos ir negalios pagrindu nuotoliniu būdu organizuotų mokymų tema „Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrosios programos įgyvendinimas“ (toliau vadinama ir mokymo Programa), skirtų mokytojams, dirbantiems su šia mokymo Programa mokykloje, metu. Skunde nurodoma, kad mokymus organizavo akredituota mokymus mokytojams teikianti institucija, kurios pavadinimas yra VŠĮ „Švietimo tinklas“ (toliau vadinama ir Įstaiga). Mokymai pagal skunde nurodytą mokymo Programą buvo vykdomi 2018 m. balandžio ir gegužės mėnesiais, o mokymų metu naudota mokymo Programos medžiaga buvo publikuota VŠĮ „Švietimo tinklas“ interneto svetainėje www.tinklas.lt. Skunde nurodoma, kad mokymų lektorė yra J. A.

Su skundu pateikta ši, Pareiškėjo žiniomis, mokymų metu naudota mokymo Programos medžiaga:

A. Pateikties „Lytiškumo raiška įvairaus amžiaus tarpsniais“ (17 skaidrių, pirmoje skaidrėje nurodyta J. A. pavardė) momentinė ekrano kopija (Priedas Nr. 1).

B. Pateiktis „Lytiškumo raiška įvairaus amžiaus tarpsniais“ (24 skaidrės, pirmoje skaidrėje nurodyta paardė J. A. pavardė) (Priedas Nr. 2).

C. Tekstinė medžiaga pavadinimu „Berniukų ir mergaičių skirtingas auklėjimas“, 3 lapai (Priedas Nr. 3).

D. „Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrosios programos įgyvendinimas“ veiklos turinys, 2 pavyzdys, 11 lapų (Priedas Nr. 4).

E. Pateiktis „Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrosios programos įgyvendinimas“ (30 skaidrių, pirmoje skaidrėje nurodyta J. A. pavardė) (Priedas Nr. 5).

F Mokomoji metodinė medžiaga „Vaikų ir jaunimo rengimo šeimai programų rengimas“, 205 lapai (Priedas Nr. 6).

Pareiškėjas su skundu pateikė ŽTOK 2018 m. rugpjūčio 21 d. kreipimąsi į Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministeriją „Dėl mokymų pagal sveikatos, lytiškumo ugdymo ir rengimo šeimai programą www.tinklas.lt sistemoje“ bei Švietimo ir mokslo ministerijos 2018 m. rugsėjo 5 d. raštą Nr. SR-3795 (kopijos).

Skunde taip pat nurodyta, kad mokymų medžiagoje pateikiama nuoroda į filmą „Karas prieš vaikus“, kuriame, Pareiškėjo teigimu, pateikiama mokslo žiniomis nepagrįsta galimai diskriminacinė informacija (prieiga internete: https://www.youtube.com/watch?v=GQ_5G46Uk9Y).

Skunde atkreipiamas dėmesys į šiuos galimos diskriminacijos propagavimo aspektus (atsispindi Pareiškėjo pateiktoje mokymų metu naudotos mokymo Programos medžiagoje):

1) skirtingą berniukų ir mergaičių auklėjimą vartojant teiginius: „Berniuką reikėtų auklėti taip: jis turi atlikti savo funkcijas gyvenime – dirbti ir uždirbti, panaudoti fizinę jėgą, jeigu jos tuo metu reikia“; „Apskritai vertėtų fiziškai lavinti berniukus, nes jiems fizinė jėga yra natūralus dalykas ir gerai, kad raumenys yra vystomi“; „Juk grožis kartu yra ir sveikatos simbolis. Todėl auklėdami mergaitę, mokykime ją rūpintis išvaizda, nenustumkime jos nuo veidrodžio, „nes tai tuštybių mugė“ (*šių ir kitų pateikiamų citatų kalba netaisyta*). Pareiškėjo teigimu, šios nuostatos riboja galimybę matyti vyrus ir moteris kaip įvairiapuses asmenybes, vadovaujantis šiais stereotipais gali būti daromas žalingas poveikis asmenims – atitikti lyties standartą;

2) negatyvių diskriminacinių nuostatų apie homoseksualius asmenis formavimą, vartojant teiginius: „Nepatenkinus kūdikio poreikių, ateityje gali formuotis nesocialus, ar net psichiškai nesveikas elgesys, netikrumas dėl savo lyties (su galimai stipresniu polinkiu į homoseksualumą), nedrąsa bendraujant su kitais“, ir taip, Pareiškėjo teigimu, patologizuojamas homoseksualumas, formuojamos neigiamos nuostatos apie žmones, turinčius psichikos negalią;

3) tik skirtingos lyties asmenų bendravimo vertingumą, vartojant teiginius: „Žmogaus lytiškumo prasmė tobulėjimas, kurį gali suteikti tik bendrystė su kitos lyties asmeniu“; „Moteriškumas ir vyriškumas viena kitą papildančios dalys“, ir taip, Pareiškėjo teigimu, formuojama nuostata, kad tik priešingos lyties asmenys gali papildyti vienas kitą, o, esą, jei moteris neturi artimų santykių su vyru, ji nebus „pilna“;

4) vienišų motinų, auginančių ir auklėjančių vaikus, menkinimą, vartojant teiginius: „Neretai nukenčia berniukai, kuriuos augina vienišos mamos. <...> Pastebimi du kraštutiniai: kai kurie vienišų mamų užauginti berniukai tampa prievartautojais, jeigu mama buvo labai valdinga ir nuolatos žemino sūnų. Kitas kraštutinis – mylinčios mamos užaugintas be galo „minkštas“, nevyriškas berniukas“.

Pasak Pareiškėjo, tokiomis frazėmis formuojama nuomonė, kad vienišos motinos negali užauginti visaverčio visuomenės nario.

Skundo tyrimo metu buvo išsiųsti šie raštai bei paklausimai dėl skundo tyrimui reikalingos informacijos pateikimo:

1. Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Agneta Skardžiuvienė (toliau vadinama lygių galimybių kontrolierė), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 str. 1 ir 2 d., 2018 m. spalio 30 d. raštu Nr. (18)SN-193)S-649 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministeriją ir paprašė per 5 darbo dienas nuo reikalavimo pateikti informaciją gavimo dienos (kaip galima skubiau) atsakyti į pateiktus klausimus:

1.1. Ar VšĮ „Švietimo tinklas“ yra suteiktas švietimo įstaigos arba švietimo teikėjo statusas; jeigu taip, kada ir kokių teisės aktu?

1.2. Ar Švietimo ir mokslo ministerija arba kita kompetentinga institucija tvirtino aptariamą mokytojams skirtą mokymo Programą; jeigu taip, kada ir kokių teisės aktu?

1.3. Prašyta pateikti nuomonę dėl mokymo Programos galimo prieštaravimo Lygių galimybių įstatymo 6 str. 2 daliai, įtvirtinančiai švietimo įstaigų, kitų švietimo teikėjų bei mokslo ir studijų pareigą užtikrinti, kad švietimo programose, vadovėliuose ir mokymo priemonėse nebūtų diskriminavimo ir diskriminavimo propagavimo dėl minėtame įstatyme nustatytų pagrindų, kuriais draudžiama diskriminacija (Pareiškėjo skundžiami aspektai nurodyti A–F punktuose).

1.4. Kartu prašyta pateikti kitą reikšmingą informaciją, susijusią su atliekamu skundo tyrimu dėl aptariamų mokymo Programos.

2. Lygių galimybių kontrolierė, vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 30 str. 1 ir 2 d., 2018 m. spalio 30 d. raštu Nr. (18)SN-193)S-650 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į VšĮ „Švietimo tinklas“ vadovą ir paprašė per 5 darbo dienas nuo reikalavimo pateikti informaciją gavimo dienos (kaip galima skubiau) atsakyti į pateiktus klausimus:

2.1. Ar VšĮ „Švietimo tinklas“ yra suteiktas švietimo įstaigos arba švietimo teikėjo statusas; jeigu taip, kada ir kokių teisės aktu?

2.2. Kas ir kada tvirtino mokytojams skirtą mokymo Programą, kur ši mokymo Programa yra publikuojama (prašyta nurodyti interneto prieigą arba pateikti visą mokymo Programos medžiagą).

2.3. Kada ir kokį terminą buvo vykdyti mokymai pagal mokymo Programą ir ar ketinama tęsti mokymus ateityje?

2.4. Ar turite žinių, kiek asmenų naudojo šią mokymo Programą mokymų metu bei kiek mokytojų išklausė mokymus pagal šią mokymo Programą?

2.5. Kas ir kieno iniciatyva šią mokymo Programą kūrė, kokie informacijos šaltiniai buvo naudoti mokymo Programoje vartotiems teiginiams pagrįsti (Pareiškėjo skundžiami aspektai nurodyti A–F punktuose)?

2.6. Kartu prašyta pateikti kitą reikšmingą informaciją, susijusią su atliekamu skundo tyrimu dėl aptariamąs mokymo Programos.

3. Teisės skyriaus vyresnioji patarėja L. V.-D. (toliau vadinama Tarnybos vyresnioji patarėja) 2018 m. lapkričio 26 d., 17.04 val., elektroniniu laišku kreipėsi į VšĮ „Švietimo tinklas“ vadovą ir priminė, kad Tarnybai pateiktame 2018 m. lapkričio 9 d. Įstaigos atsakyme Nr. 02-18 nebuvo išsamiai atsakyta į lygių galimybių kontrolierės 2018 m. spalio 30 d. rašte Nr. (18)SN-193)S-650 pateiktą 2-ą klausimą, tai yra, nebuvo nurodyta mokymo Programos publikavimo prieiga internete, taip pat nebuvo pateikta visa mokymo Programos medžiaga, kuri yra būtina siekiant atlikti vertinimą dėl galimo prieštaravimo Lygių galimybių įstatymo 6 str. nuostatomis.

4. Tarnybos vyresnioji patarėja 2018 m. lapkričio 27 d., 11.49 val., elektroniniu laišku kreipėsi į VšĮ „Švietimo tinklas“ vadovą ir paprašė peržiūrėti bei informuoti, kurie iš Pareiškėjo pateiktų mokymo Programos dokumentų buvo patvirtinti 2018 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. P03-18, pagal kurį mokymo Programai „Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrosios programos įgyvendinimas“ buvo suteiktas akredituotos programos statusas; kartu su elektroniniu laišku buvo išsiųsti Pareiškėjo pateikti mokymo Programos dokumentai, tai yra, Priedai Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3, Nr. 4, Nr. 5 ir Nr. 6.

5. Lygių galimybių kontrolierė, vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 30 str. 1 ir 2 d., 2018 m. lapkričio 28 d. raštu Nr. (18)SN-193)S-721 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į progimnazijos mokytoją J. A. ir paprašė atsakyti į pateiktus klausimus:

5.1. Kas ir kada tvirtino aptariamą mokymo Programą?

5.2. Kas ir kieno iniciatyva šią mokymo Programą kūrė, kokie informacijos šaltiniai buvo naudoti mokymo Programoje vartotiems teiginiams pagrįsti (Pareiškėjo skundžiami aspektai nurodyti A–F punktuose).

5.3. Kartu prašyta pateikti nuotoliniu būdu naudotos mokymo Programos visą medžiagą, kuri buvo publikuojama interneto svetainėje www.tinklas.lt ir prieinama nuotolinių kursų dalyviams, bei kitą reikšmingą informaciją, susijusią su atliekamu skundo tyrimu dėl aptariamąs mokymo Programos.

6. Tarnybos vyresnioji patarėja 2018 m. gruodžio 14 d., 14.08 val., elektroniniu laišku kreipėsi į mokytoją J. A. ir išsiuntė jai Pareiškėjo pateiktos mokymo Programos dokumentus (Priedus Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3, Nr. 4, Nr. 5 ir Nr. 6), prašydama juos peržiūrėti ir informuoti, kurie iš pateiktų priedų (o gal visi) buvo patvirtinti VšĮ „Švietimo tinklas“ 2018 m. balandžio 3 d. direktoriaus įsakymu Nr. P03-18, pagal kurį programai „Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrosios programos

gyvendinimas“ buvo suteiktas akredituotos programos statusas. 2018 m. gruodžio 14 d., 14.08 val., siųstame elektroniniame laiške buvo priminta, kad mokymo Programą rengė J. A., todėl tikimasi, kad aptariama mokymo Programa jai yra puikiai žinoma, ir todėl nebus sunku prisiminti, ar atsiųsti priedai ir buvo naudojami nuotolinių mokymų metu.

7. Tarnybos vyresnioji patarėja 2018 m. gruodžio 17 d., 11.20 val.. elektroniniu laišku kreipėsi į Švietimo ir mokslo ministerijos atstovę (darbuotoja nurodyta Švietimo ir mokslo ministerijos Tarnybai pateikto 2018 m. lapkričio 15 d. rašto SR-4832 rengėja) ir pasiteiravo, ar Švietimo ir mokslo ministerijoje yra išsaugota mokymo Programos medžiaga, kuri buvo naudota nuotolinių mokymų metu.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

1. VšĮ „Švietimo tinklas“ direktorius 2018 m. lapkričio 9 d. rašte Nr. 02-18 „Dėl informacijos pateikimo“ informavo, kad jo vadovaujama Įstaiga veikia pagal Juridinių asmenų registre 2016 m. lapkričio 22 d. įregistruotus įstatus, kuriuose nustatyta, kad viena iš Įstaigos, vykdančios mokytojų kvalifikacijos tobulinimą, veiklos sričių yra nuotolinis mokymas ir testavimas, o jo vadovaujama Įstaiga yra akredituota pagal Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. sausio 23 įsakymu Nr. ISAK-109 patvirtintas Institucijų, vykdančių mokytojų ir švietimo pagalbą teikiančių specialistų kvalifikacijos tobulinimą, veiklos vertinimo ir akreditacijos taisykles. VšĮ „Švietimo tinklas“ direktorius informavo, kad išorinis jo vadovaujamos Įstaigos vertinimas buvo atliktas 2016 m., ir 2016 m. spalio 25 d. švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-937 Įstaiga buvo akredituota 3-ejiems metams.

VšĮ „Švietimo tinklas“ rašte Nr. 02-18 paaiškinama, kad institucinio lygio programų vertinimas vykdomas pagal akredituotos institucijos patvirtintą programų vertinimo tvarką, o Įstaigos direktoriaus 2016 m. rugsėjo 5 d. įsakymu Nr. V-1 yra patvirtintas Kvalifikacijos tobulinimo programų rengimo, vertinimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašas (toliau vadinamas Įstaigos tvarkos aprašu). Vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro 2007 m. lapkričio 23 d. įsakymu Nr. ISAK-2275 patvirtinto Mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacijos tobulinimo programų akreditavimo tvarkos aprašo (toliau vadinamas Tvarkos aprašu) 7 punktu, akredituotų institucijų įvertintos institucinio lygio programos prilyginamos akredituotoms programoms. Tvarkos aprašas reglamentuoja visų kvalifikacijos tobulinimo programų, neišskiriant, kokių būdu jos vykdomos, akreditavimą. VšĮ „Švietimo tinklas“ direktorius informavo, kad nuotoliniai kursai yra vykdomi vadovaujantis Įstaigos direktoriaus 2012 m. vasario 10 d. įsakymu

Nr. V-04-12 patvirtintu VšĮ „Švietimo tinklo“ kvalifikacijos tobulinimo ir kitų renginių organizavimo tvarkos aprašu. Vadovaujantis Įstaigos tvarkos aprašu, Įstaigos direktoriaus 2018 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. P03-18 kvalifikacijos tobulinimo institucinio lygio programa „Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrosios programos įgyvendinimas“ prilyginta akredituotai programai vieneriems metams. Įstaigos direktoriaus teigimu, Kvalifikacijos tobulinimo programų ir renginių registre mokymo Programai suteiktas kodas 211000619, o remiantis Įstaigos tvarkos aprašu, tik anotacija apie kvalifikacijos tobulinimo renginį buvo skelbiama interneto svetainėje www.tinklas.lt; mokymo Programos medžiaga buvo prieinama tik kurso dalyviams šių nuotolinių kursų metu (tuo metu, kai vyko nuotolinis kursas).

Įstaigos direktoriaus teigimu, nuotolinis kursas, kurio metu buvo dėstoma aptariama mokymo Programa, buvo vykdomas nuotoliniu būdu 2018 m. balandžio 30 – gegužės 11 dienomis interneto svetainėje www.mokymai.tinklas.lt, 2018 m. rugsėjo 9 d. mokymo Programa buvo išregistruota ir mokymai pagal mokymo Programą nevykdomi.

VšĮ „Švietimo tinklas“ direktorius informavo, kad, pasibaigus nuotoliniams kursams, kurių metu buvo dėstoma aptariama mokymo Programa, 64 dalyviai užpildė 6 klausimų anketą ir pagal anketos duomenis buvo išsiaiškinta, kad 75 procentai dalyvių teigiamai įvertino pateiktą mokymo Programos medžiagą, neigiamai kursus esą įvertino 1 dalyvis (1,6 proc.).

Įstaigos direktorius informavo, kad mokymo Programa nuotoliniam kursui buvo parengta progimnazijos mokytojos J. A. iniciatyva, nes ši mokytoja progimnazijoje buvo paskirta atsakinga už Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintą „Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrąją programą“. Pasak Įstaigos direktoriaus, mokytoja J. A. įgijo papildomų kompetencijų šioje srityje dalyvaudama VšĮ „Įvairovės ir edukacijos namai“ organizuotame seminare „Kaip kalbėti apie lytiškumą su mažaisiais“, ruošdama medžiagą mokymo Programai rėmėsi platinamais informacijos šaltiniais ir metodine medžiaga, paskelbta Ugdymo plėtotės centro interneto svetainėje „Ugdymo sodas“.

VšĮ „Švietimo tinklas“ direktorius, atsakydamas į Tarnybos vyresniosios patarėjos prašymą peržiūrėti ir informuoti, kurie iš Pareiškėjo pateiktų mokymo Programos dokumentų buvo patvirtinti 2018 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. P03-18, pagal kurį mokymo Programai buvo suteiktas akredituotos programos statusas, 2018 m. lapkričio 28 d., 12.35 val., elektroniniame laiške paaiškino, kad neturi galimybės įvertinti pateiktų priedų Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3, Nr. 4, Nr. 5 ir Nr. 6, nes institucinio lygio akredituota mokymo Programa išregistruota iš interneto svetainės ir mokymai pagal šią Programą nėra vykdomi.

VšĮ „Švietimo tinklas“ direktorius 2018 m. lapkričio 30 d. rašte Nr. 03-18 „Dėl papildomos informacijos pateikimo pagal 2018-11-26 gautą užklausą“ informavo, kad akredituotos mokymo

Programos turinys niekada nebuvo publikuojamas viešai. Pasak įstaigos direktoriaus, nuotolinis kursas, kuriame buvo dėstoma aptariama mokymo Programa, buvo vykdomas nuotoliniu būdu nuo 2018 m. balandžio 30 d. iki gegužės 11 d. interneto svetainėje www.mokymai.tinklas.lt ir buvo prieinamas tik užsiregistravusiems dalyviams, o nuo 2018 m. gegužės 12 d. kurso tinklalapiai buvo uždaryti ir prieiga kurso dalyviams tapo negalima. Įstaigos direktorius 2018 m. lapkričio 30 d. rašte informavo, kad nuo 2018 m. vasaros pradžios buvo vykdomi nuotolinio mokymo platformos programinės įrangos atnaujinimo darbai, kurių metu serveris www.mokymai.tinklas.lt buvo uždarytas ir aktyvuotas naujas serveris www.kursai.tinklas.lt, į kurį buvo įkeltos tik akredituotos programos, pagal kurias nuotoliniai kursai buvo organizuojami tik 2018 metų IV ketvirtį. VšĮ „Švietimo tinklas“ direktorius patikino, kad nuo 2018 m. rugsėjo 9 d. aptariama mokymo Programa buvo išregistruota (programos statusas tapo *neakredituota*), o VšĮ „Švietimo tinklas“ nesaugo neakredituotų programų medžiagos.

2. Švietimo ir mokslo viceministras G. K. 2018 m. lapkričio 15 d. rašte Nr. SR-4832 „Dėl informacijos pateikimo“ paaiškino, kad kvalifikacijos tobulinimo institucijų akreditacija vykdoma vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro 2006 m. sausio 23 įsakymu Nr. ISAK-109 patvirtintomis Institucijų, vykdančių mokytojų ir švietimo pagalbą teikiančių specialistų kvalifikacijos tobulinimą, veiklos vertinimo ir akreditacijos taisyklėmis. Viceministras informavo, kad 2016 m. spalio 25 d. švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-937 „Dėl institucijų, vykdančių mokytojų ir švietimo pagalbą teikiančių specialistų kvalifikacijos tobulinimą, veiklos akreditacijos“ VšĮ „Švietimo tinklas“ kaip institucija, vykdanči mokytojų ir švietimo pagalbą teikiančių specialistų kvalifikacijos tobulinimą, akredituotas trejiems metams, iki 2019 m. spalio 24 dienos.

Viceministras paaiškino, kad, pagal Tvarkos aprašo 7 punktą, akredituotų institucijų įvertintos institucinio lygio programos prilyginamos akredituotoms programoms, o pagal 39 punkto nuostatas, akredituotų programų vykdymo kokybę užtikrina pats programos teikėjas.

Viceministras informavo, kad švietimo ir mokslo ministro 2018 m. rugsėjo 6 d. įsakymu Nr. V-732 „Dėl komisijos sudarymo“ sudaryta komisija tyrė aptariamą mokymo Programos organizavimą ir vykdymą nuotoliniu būdu ir nustatė, kad aptariamą mokymo Programą pagal Įstaigos tvarkos aprašą įvertino tik Įstaigos direktorius ir 2018 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. P03-18 ją prilygino akredituotai mokymo programai vieniems metams. Viceministro teigimu, galimybė pasitelkti nepriklausomus vertintojus ir išvengti šališkumo vertinant programas Įstaigos veiklos apraše yra numatyta, tačiau ja nebuvo pasinaudota. Viceministras taip pat informavo, kad Įstaigos tvarkos apraše numatyta, jog akredituotų programų vykdymo kokybę užtikrina programos teikėjas (Įstaiga), o už programos turinį atsako programos lektorius.

Viceministras paaiškino, kad metodinė medžiaga, mokymo medžiaga (vadovėliai) ar kita informacija mokytojams negali prieštarauti švietimo ir mokslo ministro 2016 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. V-941 patvirtintai Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrajai programai.

Švietimo ir mokslo ministerijos rašte nurodyta, kad VšĮ „Švietimo tinklas“ direktoriui rekomenduota tobulinti Įstaigos tvarkos aprašą, tikslinant kvalifikacijos tobulinimo programų nepriklausomų (turinio) vertintojų skaičių, keisti vertinimo formą, įtraukiant informaciją apie vertinimo pagrindimą; vertinant kvalifikacijos tobulinimo programas, didesnę dėmesį skirti programos lektorių darbo patirčiai atitinkamoje srityje ir kompetencijoms.

3. Mokytoja J. A. 2018 m. gruodžio 6 d. atsakymu Tarnybą informavo, kad kursas pagal aptariamą mokymo Programą buvo vykdomas 2018 m. balandžio 30 – 2018 m. gegužės 11 dienomis, nuo 2018 m. gegužės 12 d. kurso tinklalapis buvo uždarytas, o nuo 2018 m. rugsėjo 9 d. mokymo Programa buvo išregistruota (Programos statusas – „neakredituota“). Mokytoja informavo, kad VšĮ „Švietimo tinklas“ nesaugo neakredituotų programų medžiagos.

Mokytoja taip pat informavo, kad jos iniciatyva buvo parengta medžiaga nuotoliniam kursui „Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrosios programos įgyvendinimas“, bei patikino, kad skyrė daug laiko ir dėmesio šiai temai, dalyvavo seminaruose, kuriuose įgijo specialiųjų žinių, gavo mokymo medžiagą, o rengdama mokymo Programą rėmėsi laisvai prieinamais šaltiniais.

Mokytoja informavo, kad mokymo Programos rengimui naudojo šiuos informacijos šaltinius: seksologo V. Šapurovo straipsnį „Berniukų ir mergaičių skirtingas auklėjimas“, psichologės R. Narkevičiūtės leidinį „Vaikų lytiškumo raida“, Lietuvos edukologijos universiteto docentės pateiktą „Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrosios programos įgyvendinimas“ bei kitą informaciją.

Mokymo Programos rengėja, atsakydama į Tarnybos vyresniosios patarėjos prašymą peržiūrėti ir informuoti, kurie iš Pareiškėjo pateiktų mokymo Programos dokumentų buvo patvirtinti 2018 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. P03-18, pagal kurį mokymo Programai buvo suteiktas akredituotos programos statusas, 2018 m. gruodžio 15 d., 16.21 val., elektroniniame laiške paaiškino, kad pateiktus priedus peržiūrėjo, tačiau nežino, kurie iš jų buvo patvirtinti pirmiau minėtu Įstaigos direktoriaus įsakymu, o kartu patvirtino, kad prieduose pateikta medžiaga jai yra „matyta“ (taip rašte), šia medžiaga mokytoja domėjosi ir skaitė ją rengdama seminario medžiagą, tačiau, kadangi laikotarpis ilgas ir informacija nuolat buvo atnaujinama, negalinti tiksliai prisiminti, ar pateikti priedai buvo naudojami seminario metu.

4. Švietimo ir mokslo ministerijos atstovė, atsakydama į klausimą, ar ministerijoje buvo išsaugota mokymo Programos medžiaga, kuri buvo naudota nuotolinių kursų metu, 2018 m. gruodžio 18 d., 13.30 val., elektroniniu laišku informavo, kad „Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai

bendrosios programos įgyvendinimas“ programa buvo išregistruota 2018 m. rugsėjo 9 d. ir Švietimo ir mokslo ministerija turėjo tik ŽTOK valdybos 2018 m. rugpjūčio 21 d. raštu pateiktą informaciją.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

1. Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar VšĮ „Švietimo tinklas“ interneto svetainėje www.mokymai.tinklas.lt publikuotoje mokymo Programoje „Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrosios programos įgyvendinimas“ nebuvo diskriminavimo ir diskriminavimo propagavimo lyties, lytinės orientacijos, socialinės padėties ir negalios pagrindu, tai yra, ar VšĮ „Švietimo tinklas“ nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 6 str. 2 d. nuostatų.

Pareiškėjo pateikta mokymo Programa bei kartu su ja pateikta metodinė medžiaga bei informacija šio skundo tyrimo metu vertintina dėl galimo prieštaravimo Lygių galimybių įstatymo 6 str. 2 d. nuostatomis, įpareigojančioms švietimo įstaigas, kitus švietimo teikėjus bei mokslo ir studijų institucijas užtikrinti, kad švietimo programose, vadovėliuose ir mokymo priemonėse nebūtų diskriminavimo ir diskriminavimo propagavimo lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu.

Pažymėtina, kad Pareiškėjo skunde nurodyti bei pateiktoje mokymo Programoje vartojami teiginiai dėl santuokos statuso, šeimos ir privataus gyvenimo bei galimo diskriminavimo ir diskriminavimo propagavimo šiais pagrindais nevertintini dėl galimo prieštaravimo Lygių galimybių įstatymo 6 str. 2 d. nuostatomis, nes minėti kriterijai nėra įtvirtinti Lygių galimybių įstatymo draudžiamo diskriminavimo pagrindų sąraše.

Atkreiptinas dėmesys, kad Pareiškėjo skunde nurodyti bei mokymo Programoje bei metodinėje medžiagoje pateikiami teiginiai, susiję su stereotipų formavimu, nevertintini galimo prieštaravimo Lygių galimybių įstatymo 6 str. 2 d. nuostatomis aspektu, nes stereotipinių nuostatų formavimas nėra tapatinamas su diskriminacijos propagavimu ir nėra įtvirtintas Lygių galimybių įstatymo 6 str. bei atitinkamai 10 str. kaip švietimo teikėjo pareigos įgyvendinti lygias galimybes nevykdymas arba netinkamas vykdymas.

2. Lygių galimybių įstatymo 6 str. 2 d. nustatyta, jog švietimo įstaigos, kiti švietimo teikėjai bei mokslo ir studijų institucijos pagal kompetenciją privalo užtikrinti, kad švietimo programose, vadovėliuose ir mokymo priemonėse nebūtų diskriminavimo ir diskriminavimo propagavimo lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės

orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu. Atsižvelgiant į tai, jog Lygių galimybių įstatymas nustato specifinę pareigą švietimo teikėjams užtikrinti, kad švietimo programose, vadovėliuose ir mokymo priemonėse nebūtų diskriminavimo ir diskriminavimo propagavimo, būtina identifikuoti, ar VŠĮ „Švietimo tinklas“ priskirtina švietimo teikėjo kategorijai ir ar ši Įstaiga, kaip vienas iš subjektų, privalančių įgyvendinti lygias galimybes, tinkamai vykde jai Lygių galimybių įstatymo 6 str. 2 dalyje nustatytą pareigą.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 2 str. 34 d. švietimo teikėjas apibūdinamas kaip mokykla, laisvasis mokytojas arba kitas švietimo teikėjas (įstaiga, įmonė, organizacija, taip pat valstybės narės juridinis asmuo ar kita organizacija, ar jų padaliniai, įsteigti Lietuvoje, kuriems švietimas nėra pagrindinė veikla), Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka turintys teisę vykdyti švietimą. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad 2016 m. spalio 25 d. švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-937 „Dėl institucijų, vykdančių mokytojų ir švietimo pagalbą teikiančių specialistų kvalifikacijos tobulinimą, veiklos akreditacijos“ VŠĮ „Švietimo tinklas“ buvo akredituota 3 metams. Švietimo įstatymo 2 str. 2 d. akreditavimas apibūdinamas kaip procedūra, kurios metu įgaliota institucija pripažįsta, kad įvertinta švietimo programa, švietimo teikėjas atitinka nustatytus reikalavimus, o 23 str. 6 d. nustatyta, kad kvalifikacijos tobulinimo programas įgyvendina švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka patvirtinti pedagogų rengimo centrai kartu su akredituotomis kvalifikacijos tobulinimo įstaigomis.

Taigi VŠĮ „Švietimo tinklas“ yra subjektas, priskirtinas prie švietimo teikėjų pagal pirmiau pateiktą sąvoką, turintis įgaliojimus teikti švietimo paslaugas mokytojams ir švietimo pagalbą teikiantiems specialistams.

To paties Švietimo įstatymo 2 str. 31 d. švietimo programa apibrėžiama kaip iš anksto apibrėžtos formaliojo arba neformaliojo švietimo veiklos, kuria siekiama numatyto rezultato, aprašymas. Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir mokymo priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos apraše, patvirtintame švietimo ir mokslo ministro 2011 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. V-2310, „mokymo priemonių“ sąvoka apibrėžta kaip tiesiogiai mokymui(si) ir ugdymui(si) reikalingos spausdintos ar skaitmeninės priemonės, daiktai, medžiagos ir įranga, mokinio darbo vietai įrengti bei mokymo priemonėms laikyti reikalingi baldai ir laboratoriniai baldai. Vadovaujantis Įstaigos tvarkos aprašu, Įstaigos direktoriaus 2018 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. P03-18 kvalifikacijos tobulinimo institucinio lygio programa „Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrosios programos įgyvendinimas“ prilyginta akredituotai programai vieneriems metams. Remiantis švietimo ir mokslo viceministro paaiškinimu, pagal Tvarkos aprašo 7 punktą, akredituotų institucijų įvertintos institucinio lygio programos prilyginamos akredituotoms programoms, o pagal 39 punkto nuostatas, akredituotų programų vykdymo kokybę užtikrina pats programos teikėjas. Taigi konstatuotina, kad akredituotai

institucijai VšĮ „Švietimo tinklas“ teisės aktais suteikti įgaliojimai savarankiškai atlikti ekspertinį, nešališką mokymo Programoms vertinimą ir suteikti jai akredituotos programoms statusą. Pastebėtina, kad, švietimo ir mokslo viceministro teigimu, galimybė pasitelkti nepriklausomus vertintojus ir išvengti šališkumo vertinant programas yra numatyta Įstaigos veiklos apraše, tačiau šia teise nebuvo pasinaudota.

Švietimo įstatymo 23 str. 5 punkte nustatyta, kad pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas yra sudedamoji neformaliojo suaugusiųjų švietimo dalis. Ne rečiau kaip kartą per ketverius metus pedagoginiai darbuotojai privalo tobulinti kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje. Valstybinių (išskyrus aukštųjų mokyklų darbuotojus) ir savivaldybių švietimo įstaigų pedagoginių darbuotojų kvalifikacija tobulinama vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro patvirtintais nuostatais.

3. Pažymėtina, kad švietimo ir mokslo ministras 2016 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. V-941 patvirtino Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrąją programą (toliau vadinama Bendrąja programa), kurios paskirtis – „užtikrinti sėkmingą vaiko sveikatos ir lytiškumo ugdymą bei rengimą šeimai mokykloje, prisidėti prie vaiko dvasinės, fizinės, psichinės, socialinės gerovės ir sėkmingo funkcionavimo darbo, tarpasmeninių santykių ir šeimos srityse“ (2 punktas). Bendrosios programos 13 punkte imperatyviai nustatyta, kad visos mokyklos įgyvendinamos su sveikata ir lytiškumo ugdymu(si) bei rengimu šeimai susijusios iniciatyvos, neformaliojo švietimo programos, prevencinės programos ir kitos veiklos turi derėti ir neprieštarauti Bendrosios programos nuostatoms, o mokyklose įgyvendinamos prevencinės programos turi integraliai prisidėti prie Bendrosios programos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo. Taigi darytina išvada, kad aptariama mokymo Programa, naudojama metodinė medžiaga, pateikiama informacija, mokymo priemonės negali prieštarauti Bendrosios programos nuostatoms.

Bendrosios programos 8 punkte apibrėžiamas tikslas – „padėti mokiniams įgyti visumines sveikatos ir lytiškumo sampratas, išsiugdyti sveikatai naudingus gebėjimus, įpročius, atsakomybę už savo ir kitų sveikatą, paskatinti juos rinktis sveiką gyvenimo būdą, ugdyti gebėjimą kurti ir palaikyti darnius ir brandžius tarpasmeninius santykius“; 20 punkte yra numatyti draudimai, kurių privalu laikytis įgyvendinant Bendrosios programos tikslus, tarp kurių, be kita ko, yra draudimas teikti nepilnamečių psichikos ar fizinei sveikatai, fiziniam, protiniam, dvasiniam ar doroviniam vystymuisi žalingą informaciją (20.1); teikti klaidinančią, tendencingą, vienpusę informaciją (20.2); diskriminuoti asmenį dėl jo, jo tėvų (globėjų, rūpintojų) šeiminio ar kitokio statuso, lytinės orientacijos ir (ar) jos nepriėmimo, lytinės tapatybės, nėštumo nutraukimo (20.8); teikti informaciją, kuri skatina nepasitenkinimą savo kūnu, išvaizda ar lytine orientacija, savo kūno, išvaizdos ar lytinės orientacijos nepriėmimą (20.9).

4. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str. nustatyta, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs. Žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu.

Konstitucijos 29 str. įtvirtintos nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kurio paskirtis užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Konstitucijos 29 str. nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu (1 str. 1 d.).

Diskriminacija bendrąja prasme teisinėje literatūroje suvokiama kaip mažiau palankus asmens traktavimas ar mažiau palankus elgesys su asmeniu negu tomis pačiomis ar panašiomis aplinkybėmis buvo, yra ar būtų elgiamasi su kitu asmeniu. Taigi diskriminacija bendriausia prasme yra priešingas teisei veiksmas (neveikimas), dėl kurio žmogui buvo sumažintos, apribotos arba apskritai atimtos lygios galimybės realizuoti savo teises vienodomis su kitais individais sąlygomis.

Lygių galimybių įstatymo 2 str. 1 d. diskriminacija įvardijama kaip tiesioginė ir netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu. Lygių galimybių įstatymo 2 str. 7 d. tiesioginė diskriminacija apibrėžiama kaip elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Lygių galimybių įstatymo 6 str. 2 d. nustatyta, jog švietimo įstaigos, kiti švietimo teikėjai bei mokslo ir studijų institucijos pagal kompetenciją privalo užtikrinti, kad švietimo programose, vadovėliuose ir mokymo priemonėse nebūtų diskriminavimo ir diskriminavimo propagavimo lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu.

Pareiškėjo pateiktos mokymo Programos bei jos įgyvendinamųjų dokumentų vertinimas dėl galimo prieštaravimo Lygių galimybių įstatymo 6 str. 2 d. nuostatoms.

Priedas Nr. 1. Pateikties (momentinėje ekrano kopijoje) skaidrėse Nr. 5–8 informuojama apie tai, kad 2013 m. Lietuva pasirašė Europos Tarybos konvenciją „Dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos šalinimo“, ir pateikiama neobjektyvi informacija, kurioje reiškiamas susirūpinimas galimu „socialinės lyties“ atsiradimu nacionalinėje teisės sistemoje bei daroma išvada, kad „*nestereotipinių lyčių vaidmenų*“ kategorija apima ir tokius gyvenimo stilius, kaip homoseksualumas, transseksualumas bei su tuo susijusias praktikas“. Taigi homoseksualumas, transseksualumas, priešingai nei heteroseksualumas, yra tapatinami su gyvenimo stiliumi bei su juo susijusiomis praktikomis ir tokiais

teiginiais formuojama nuomonė, kad neheteroseksualios orientacijos žmonės galimai priklauso tam tikrai socialinės atskirties grupei, kuri praktikuoja netradicinį gyvenimo būdą, galimai turi kažkokių nepaaiškinamų keistenybių, ir todėl jie nėra lygiaverčiai visuomenės nariai, kokiais laikomi tik heteroseksualios orientacijos asmenys.

Priedas Nr. 2. Pateikties skaidrėje Nr. 5 yra teigiama: „*Nepatenkinus kūdikio poreikių, ateityje gali formuotis nesocialus, ar net psichiškai nesveikas elgesys, netikrumas dėl savo lyties (su galimai stipresniu polinkiu į homoseksualumą), nedrąsa bendraujant su kitais.*“ Tokio turinio teiginys formuoja nuomonę, kad kūdikio poreikių nepatenkinimas gali suponuoti ateityje neigiamas pasekmes, kurias bus priverstas patirti žmogus ir kurios apibūdinamos kaip psichiškai nesveikas elgesys, polinkis į homoseksualumą. Taigi šiuo teiginiu formuojama nuomonė, kad tiek psichikos negalią turintys asmenys, tiek homoseksualūs asmenys visuomenėje yra vertinami mažiau palankiai nei sveiki ar heteroseksualūs asmenys, kad šie asmenys yra nevisaverčiai visuomenės nariai, turintys tam tikrų ydų bei blogybių.

Priedas Nr. 3. Pateiktos medžiagos 1 lape teigiama: „*Neretai nukenčia berniukai, kuriuos augina vienišos mamos. <...> pastebimi du kraštutiniai: kai kurie vienišų mamų užauginti berniukai tampa prievartautojais, jeigu mama buvo labai valdinga ir nuolatos žemino sūnų. Kitas kraštutinitumas – mylinčios mamos užaugintas be galo „minkštas“, nevyriškas berniukas*“. Taigi tokiais teiginiais vaikus užauginusios vienišos motinos, priešingai nei vieniši tėvai, užauginę vaikus, yra menkinamos ir žeminamos, tokiomis motinomis reiškiamas nepasitikėjimas, ir šiuo atveju moterys akivaizdžiai vertinamos mažiau palankiai nei vyrai, juolab kad akcentuojama, jog vienišos mamos galimai net nėra pajėgios užauginti tokius berniukus, kurie esą atitiktų visuomenės lūkesčius ir kurie atliktų visuomenėje vyrams priskirtus tradicinius „vyriškų“, fiziškai stiprių, veržlių vyrų vaidmenis.

Priedas Nr. 4. Pateiktoje 2 pavyzdžio (8 klasei skirta tema, pavadinta „*Įvairios lytinės orientacijos asmenys ir kylančios problemos*“), medžiagoje teigiama: „*Žino, kad asmenys gali būti heteroseksualios, homoseksualios, biseksualios orientacijos; suvokia, kad tai – dalis žmogaus lytiškumo įvairovės, geba nusakyti lytinių orientacijų psichologinius ir socialinius padarinius*“ (9 lapas). Pats temos pavadinimas ir visas tekstas leidžia suprasti, kad, tikėtina, netradicinės lytinės orientacijos asmenys (homoseksualios, biseksualios) gali patirti tam tikrų problemų bendraujant visuomenėje ir netradicinė lytinė orientacija, priešingai nei heteroseksuali orientacija, gali kelti neva nepageidaujamas psichologines pasekmes netradicinės lytinės orientacijos asmenims, o kartu neigiamus socialinius padarinius.

Priedas Nr. 5. Pareiškėjo atsiųstos pateikties skaidrėje Nr. 21 „*Žmogaus lytiškumo samprata*“ skelbiama, kad „*Žmogaus lytiškumo prasmė tobulėjimas, kurį gali suteikti tik bendrystė su kitos lyties asmeniu*“. Toks teiginys formuoja nuomonę, kad tik skirtingos lyties asmenų bendravimas yra prasmingas formuojantis žmogaus lytiškumui, nes tokiu teiginiu tiesiogiai ir nedviprasmiškai formuojama nuomonė, kad

tos pačios lyties asmenų bendravimas nėra toks vertingas ir prasmingas kaip heteroseksualių asmenų bendravimas.

Taigi pirmiau tekste cituoti Pareiškėjo pateiktos mokymo Programos bei kartu su ja pateiktos informacijos, metodinės medžiagos teiginiai vertintini kritiškai dėl galimo prieštaravimo Lygių galimybių įstatymo 6 str. 2 d. nuostatomis.

Tačiau skundo tyrimo metu VšĮ „Švietimo tinklas“ direktorius, kaip švietimo teikėjo, privalančio įgyvendinti lygias galimybes pagal Lygių galimybių įstatymo 6 str. 2 d. nuostatas, vadovas nepatvirtino, kad Pareiškėjo pateikta mokymo Programa kartu su priedais Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3, Nr. 4, Nr. 5 ir Nr. 6 buvo publikuota Įstaigos interneto svetainėje ir buvo naudojama mokytojų mokymui nuotoliniu būdu 2018 m. balandžio 30 – 2018 m. gegužės 11 dienomis. Atkreiptinas dėmesys, jog pati mokymo Programos iniciatorė ir rengėja skundo tyrimo metu taip pat nepatvirtino, kad Pareiškėjo pateikta mokymo Programa kartu su priedais Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3, Nr. 4, Nr. 5 ir Nr. 6 buvo publikuota Įstaigos interneto svetainėje ir buvo naudota nuotolinių kursų metu. Skundo tyrimo metu Įstaigos direktorius, mokymo Programos rengėja ir iniciatorė apskritai nenurodė, kuris iš Pareiškėjo pateiktų skundo priedų formaliai laikytinas mokymo Programa, kuri buvo publikuojama nuotolinių kursų metu 2018 m. balandžio 30 – 2018 m. gegužės 11 dienomis Įstaigos interneto svetainėje, taip pat nepateikė išsaugotos mokymo Programos kopijos, šios informacijos nebuvo galima identifikuoti dar ir todėl, kad į ŽTOK dėl mokymo Programos kreipėsi anoniminis pareiškėjas, su kuriuo nebuvo galima susisiekti. Taigi tiek Įstaigos direktorius, tiek mokymo Programos iniciatorė bei rengėja nepatvirtino ir nepaneigė, kad būtent Pareiškėjo pateikta mokymo Programa ir informacinė medžiaga buvo naudojama nuotolinių kursų metu. Skundo tyrimo metu nebuvo gauta patikimų įrodymų, kad VšĮ „Švietimo tinklas“ publikavo Pareiškėjui anoniminio asmens pateiktą mokymo Programą nuotolinių kursų metu 2018 m. balandžio 30 – 2018 m. gegužės 11 dienomis.

Skundo tyrimo metu buvo nustatyta, kad kvalifikacijos tobulinimo programos yra registruojamos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. ISAK-2524 „Dėl kvalifikacijos tobulinimo programų ir renginių registro steigimo, jo nuostatų patvirtinimo ir veiklos pradžios nustatymo“ patvirtintais Kvalifikacijos tobulinimo programų ir renginių registro nuostatais, kurių 20 punkte nustatyta, kad tik duomenys apie kvalifikacijos tobulinimo programą yra kaupiami minėtame registre, o, vadovaujantis 25 punktu, išregistruoto registro objekto duomenys perkeliama į registro archyvą, kuriame duomenys saugomi 10 metų, paskui sunaikinami. Darytina išvada, kad 2018 m. balandžio 30 – 2018 m. gegužės 11 dienomis nuotolinių kursų metu publikuota mokymo Programa bei naudota metodinė medžiaga nėra privaloma tvarka archyvuojamos ir saugomos.

Taigi skundo tyrimo metu nebuvo gauta objektyvių įrodymų, patvirtinančių, kad Pareiškėjo pateikta mokymo Programa ir metodinė medžiaga visa apimtimi (su visais pateiktais priedais Nr. 1, Nr.

2, Nr. 3, Nr. 4, Nr. 5 ir Nr. 6) buvo publikuota Įstaigos interneto svetainėje ir naudojama nuotolinių kursų metu.

Lygių galimybių kontrolierė, remdamasi pirmiau nurodytomis aplinkybėmis bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 17 str. 2 d. nuostata, suteikiančia teisę lygių galimybių kontrolieriui teikti išvadas ir rekomendacijas bet kokiais su diskriminacija susijusiais klausimais dėl šio įstatymo įgyvendinimo, taip pat pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms dėl teisės aktų tobulinimo ir lygių teisių įgyvendinimo politikos prioritetų, rekomenduoja Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai įvertinti sprendime pateiktą informaciją ir įtvirtinti tokią mokymo programų akreditavimo tvarką, kuri užtikrintų objektyvios, nešališkos, nepriklausomų ekspertų vertinimu pagrįstos, lygias galimybes įtvirtinančios ir diskriminaciją bei diskriminacijos propagavimą įvairiais požymiais draudžiančios mokymo programos patvirtinimą teisės aktų nustatyta tvarka (galimai pakeičiant arba papildant švietimo ir mokslo ministro 2007 m. lapkričio 23 d. įsakymu Nr. ISAK-2275 patvirtinto Mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacijos tobulinimo programų akreditavimo tvarkos aprašo nuostatas).

Atsižvelgiant į tai, kad mokymo Programa (visas jos turinys, naudota medžiaga) nebuvo išsaugota ir nėra archyvuojama, ir dėl to nebuvo galima atlikti objektyvaus Pareiškėjo skundo aplinkybių vertinimo, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai rekomenduotina nustatyti, kad duomenys apie kvalifikacijos tobulinimo programas bei pačios programos (jų turinys, naudojama informacinė medžiaga) būtų saugojamos ir archyvuojamos atitinkamuose registruose bei elektroninėse laikmenose nustatytą laikotarpį.

Atsižvelgiant į tai, dėl nepakankamų įrodymų skundo tyrimo metu nebuvo įmanoma objektyviai ir teisėtai vertinti Įstaigos, kaip švietimo teikėjo, Lygių galimybių įstatymo 6 str. 2 d. įtvirtintos pareigos įgyvendinti lygias galimybes tinkamo vykdymo.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 19 str., Lygių galimybių įstatymo 14 str., 17 str., 29 str. 3 d. 2 p., 5 d., 30 str. 3 d.,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Nutraukti skundo tyrimą, trūkstant objektyvių duomenų apie galimai padarytą pažeidimą.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir VšĮ „Švietimo tinklas“ vadovą bei Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją.

3. Įpareigoti Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją išnagrinėti šiame sprendime pateikiamas pastabas bei rekomendacijas ir per 20 darbo dienų nuo šio sprendimo gavimo dienos informuoti Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybą apie nagrinėjimo rezultatus bei priimtus sprendimus.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė